

Internationella frågor och djurhälsopersonalenheten

Godkännande av riktlinjer för kursplan i immobilisering av djur med hjälp av läkemedel

Jordbruksverkets beslut

Jordbruksverket fastställer i detta beslut riktlinjerna för kursplan för kurs i immobilisering av djur med hjälp av läkemedel enligt bilaga.

Den som vill anordna en kurs ska skicka in förslag till kursplan utifrån riktlinjerna i bilaga till detta beslut till Jordbruksverket för godkännande.

Beskrivning av ärendet

För att förskriva eller tillhandahålla läkemedel för immobilisering samt för att få immobilisera djur med hjälp av läkemedel finns krav på att man med godkänt resultat har gått en immobiliseringskurs som Jordbruksverket godkänt enligt 5 kap. 1 och 2 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2019:32) om läkemedel och läkemedelsanvändning.

Motivering

För att en kurs ska kunna godkännas av Jordbruksverket som en sådan kurs som krävs för att få utföra immobilisering enligt gällande föreskrifter ska riktlinjerna i bilagan till detta beslut vara uppfyllda. Riktlinjerna är uppställda så att kursdeltagarna ska få tillräcklig kompetens för att immobilisera djur med hjälp av läkemedel på ett säkert sätt.

I detta ärende har enhetschefen Anna Wretling Clarin beslutat. Sabina Ahlgren Porthén har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Kinfe Girma deltagit.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Riktlinjer för kursplan i immobilisering av djur med hjälp av läkemedel

Kursledare

Kursledaren ska vara veterinär med utbildning i immobilisering samt praktisk erfarenhet av att immobilisera både domesticerade och icke domesticerade djur.

Kursledaren ska väl känna till svenska regler för läkemedelsanvändning och hantering av utrustning för immobilisering av djur med läkemedel. Personer som inte har veterinär bakgrund men som har kunskap och erfarenhet inom olika delmoment kan också delta i undervisningen som lärare.

Bevis om genomgången kurs

Efter avslutad godkänd examination ska kursledaren utfärda ett kursintyg. Intyget ska innehålla uppgifter om kursdeltagarens namn, personnummer, datum för kursens genomförande samt Jordbruksverkets diarienummer för kursplanens godkännande. Bifogat till kursintyget ska information ges om att det är tillhandahållande veterinär som ansvarar för att immobilisatören hålls uppdaterad med information om nya läkemedel och dess hantering.

Deltagare

Personer med avsikt att immobilisera djur med hjälp av läkemedel enligt ovan nämnda föreskrifter.

Veterinärer som har för avsikt att förskriva eller tillhandahålla läkemedel för immobilisering av djur enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2019:32) om läkemedel och läkemedelsanvändning.

Upplägg

Kursen ska hållas på eftergymnasial nivå och omfatta minst 35 timmar. Den ska inkludera både teoretisk och praktisk undervisning. Antalet deltagare bör begränsas till högst 20 deltagare per kursomgång.

I kursen ska det ingå praktiska övningar i djurpark, vilthägn, på en forskningsanläggning eller motsvarande. Deltagarna ska få praktisk erfarenhet av immobilisering genom att närvara vid samt observera immobilisering av olika djurslag. Tillräcklig träning av både praktiska och teoretiska delar ska ges så att deltagarna efter kursen kan immobilisera djur på ett säkert sätt. När levande djur används ska bestämmelserna i 7 kap. Djurskyddslagen (SFS 2018:1192) följas.

Mål

Efter genomgången kurs ska kursdeltagarna ha förvärvat tillräckliga kunskaper och färdigheter för att själva kunna immobilisera djur med läkemedel på ett säkert sätt. De ska också vara väl förtrogna med de bestämmelser som finns på detta område. Kursen ska i huvudsak innehålla nedanstående ämnesområden, men kursledaren kan inkludera andra moment i kursen som denne anser vara av relevans och ska utgå från vetenskap och beprövad erfarenhet.

Kursen ska ge deltagarna kunskaper inom följande områden

- bestämmelser som berör immobilisering
- djurs anatomi och fysiologi
- farmakologi och karenstider
- administrering, hantering, dosering och förvaring av läkemedel
- hantering av injektionsvapen och injektionsprojektiler samt förvaring av dessa
- hantering och övervakning av djur, innan under och efter immobilisering
- komplikationer och biverkningar vid immobilisering
- risker, förebyggande arbete och hantering av olycksfall
- journalföring och rapportering.

Riktlinjer för kursens innehåll i de olika ämnesområdena.

Olika ämnesmoment kan till viss del anpassas efter deltagarnas förkunskaper.

1. Bestämmelser

Kursen ska ta upp de författningar som finns inom området. Tyngdpunkten ska läggas på de författningar som reglerar användning av läkemedel för djur.

Kursdeltagarna ska efter avslutad kurs vara väl förtrogna med de författningar som reglerar användning och förskrivning av läkemedel för djur samt de författningar som reglerar viltvård och jakt. Kursen ska utöver detta inkludera undervisning i relevanta delar av lagar, förordningar och föreskrifter från läkemedelslagstiftningen, arbetsmiljölagstiftningen, djurskyddslagstiftningen och vapenlagstiftningen.

2. Anatomi och fysiologi

Kursen ska innehålla grundläggande fakta om djurs anatomi och fysiologi. Fokus ska ligga på de organsystem som i första hand påverkas vid immobilisering. Kursdeltagarna ska få en förståelse för anatomins betydelse vid immobilisering, samt hur djurs fysiologi påverkas av hantering och immobiliserande läkemedel. Vidare ska kursdeltagarna informeras om djurens fysiologiska reaktioner vid stress och hur det kan påverka immobiliseringen.

3. Farmakologi och karenstider
Kursen ska ge kunskaper om farmakologi, med extra fokus på de läkemedel som används vid immobilisering. Kursen ska innehålla information om risker för läkemedelsrester i livsmedel samt karenstider och hur man fastställer dessa.
4. Administrering, hantering, dosering och förvaring av läkemedel
Kursdeltagarna ska tränas i att tillföra läkemedel på ett säkert sätt. Kursen ska även ta upp risker med felaktig dosering och injicering. Vidare ska kursdeltagarna få kunskaper om korrekt och säker läkemedelshantering både avseende personsäkerhet samt läkemedels hållbarhet och risk för mikrobiell tillväxt. Stor vikt ska läggas på uträkningar av dosering. Kursdeltagarna ska tränas i hantering av utrustning och material som används vid immobilisering och övervakning. Vidare ska kursdeltagarna informeras om hur läkemedel ska förvaras och hur läkemedelsrester ska hanteras.
5. Hantering av injektionsvapen och injektionsprojektiler samt förvaring av dessa
Kursdeltagarna ska få information om hur läkemedlen ska användas med olika typer av immobiliseringsredskap. Kursen ska inkludera information samt praktiska övningar om hur man hanterar injektionsvapen, blåsrör och injektionsprojektiler på ett säkert sätt. Undervisning om hur säkerhetsrisker minimeras ska inkludera säkerhetsrutiner för eget skydd, det djur som immobiliseras, allmänheten samt natur och miljö. Kursen ska även inkludera information om säker förvaring av skjutvapen och läkemedel.
6. Hantering och övervakning av djur, innan under och efter immobilisering
Kursdeltagarna ska få praktisk erfarenhet av hantering av djur i samband med immobilisering och ska förberedas för att kunna hantera scenarier med olika djurslag och situationer. Kursdeltagarna ska få insikt i hur man förbereder inför en immobilisering samt vilka svårigheter olika djurslag och situationer innebär. Kursdeltagarna ska efter kursen vara förtrogna med hur man övervakar immobiliserade djur.
7. Komplikationer och biverkningar vid immobilisering
Kursdeltagarna ska informeras om olika typer av risker med immobilisering i olika situationer. Information ska ges om komplikationer som kan uppstå vid användning av immobiliserande läkemedel inklusive konkurrerande läkemedel och biverkningar. Kursdeltagarna ska även lära sig hur man hanterar dessa komplikationer.
8. Risker, förebyggande arbete och hantering av olycksfall
Kursdeltagarna ska få god kännedom om vilka typer av risker som kan förekomma vid immobilisering. Risker med hanteringen av djuren och de potenta läkemedel som används för immobilisering ska belysas. Kursdeltagarna ska även utbildas i hur säkerhetsrisker kan minimeras samt hur man ska agera vid olycksfall.

9. Journalföring och rapportering

Kursen ska inkludera praktisk träning i hur man fyller i journaler enligt gällande regelverk. Kursdeltagarna ska informeras om hur eventuella biverkningar ska rapporteras.

10. Examination

Innan kursledaren utfärdar ett kursintyg ska kursdeltagaren visa att de har tillägnat sig de teoretiska och praktiska kunskaper som anges under rubriken Mål i denna bilaga.